

Чиж Роман Вікторович,

romachyzh@gmail.com

Науковий керівник:

Покулита І.К., к.ф.н., доц., ФСП КПІ ім. Ігоря Сікорського.

РОЛЬ МИТЦЯ В МАСОВІЙ КУЛЬТУРІ

В сучасному світі, щодня нас оточують предмети напряду чи опосередковано пов'язані з масовою культурою та її складовими. Ми вже не уявляємо свого життя без пари джинсів, мобільного телефону чи зовнішньої реклами, яка стрімко та стійко увійшла в сучасний міський простір. Мистецтво завжди є проявником настроїв суспільства. Разом з процесом глобалізації, в нього приходить комерціалізація і практика, так званого сьогодні, «шоу бізнесу», що повністю змінює відношення не тільки до ролі та місця мистецтва в житті людини, але й ставлення митця до процесу творіння та мети його реалізації.

Філософський словник за редакцією В.І. Шинкарука визначає масову культуру як поняття, яке характеризує особливості змісту виробництва і способів поширення культури індустріального суспільства [4, с.365]. Але існують й інші погляди на розуміння масової культури. Автори навчального посібника «Основи культурології» за редакцією Л.О. Сандюк та Н.В. Щубелки стверджують, що основними передумовами та характеристиками масової культури є індустріалізація, стандартизація виробництва і споживання, розвиток засобів масової комунікації, здатних тиражувати інформацію в глобальному масштабі, комерціалізація всіх сфер життя. На відміну від культури елітарної, масова орієнтована на пересічний рівень масового споживача культурної продукції і відтворює цей рівень [3, с.208].

Насамперед, існує декілька проблем, які виникають на шляху сучасного митця, це складність реалізації; мистецтво заради мистецтва або творчість на замовлення; особистісна невпевненість; складність конкуренції тощо.

Важливо зрозуміти в даному контексті, що основною діяльністю митця є творчість або реалізація творчого потенціалу. І.В. Живоглядова в книзі «Етика. Естетика» пише, що творчість – це діяльність людини щодо перетворення реальності відповідно до власних цілей і потреб, яка ґрунтується на пізнанні і використанні об'єктивних законів дійсності; простір і спосіб культивування креативних сил художника [1, с. 323,341]. «Творчо мислячих людей, при неповторності, оригінальності їх таланту, об'єднують багато спільних рис: нестандартність мислення, незалежність суджень, розвинуті фантазія, інтуїція, пам'ять, багатство і глибина внутрішніх переживань, незадоволеність існуючим станом речей і невпинне відстоювання своїх принципів» [1, с.354]. Людина, яка має такий внутрішній потенціал в нашому суспільстві нерідко опиняється в складній ситуації, де потрібно обирати між реалізацією власного оригінального бачення твору, можливо не зрозумілого для більшості та роботою на замовлення суспільства масового споживання.

В сучасному світі важко реалізовуватися, адже конкуренція – це «неодмінна риса ринкової культури, а поділ праці веде до розширення сфери індивідуальної свободи дії» [3, с.207]. На сьогодні, людство щодня щось продукує, але чи є серед цих речей справді цінні і нові, часто буває складно зрозуміти. Така велика кількість об'єктів побуту, творів мистецтва, ідей та «стартапів» іноді не дозволяє віднайти справжнього митця серед гарно розрекламованих продуктів масової культури. Сьогодні митець повинен або сам стати менеджером своєї роботи або найняти спеціаліста для ведення справ в сфері реклами та маркетингу. З іншого, позитивного боку, сучасні комунікаційні технології дозволяють швидше розповсюджувати творчі надбання митця по всьому світу, але тут, як ми знаємо, виникає проблема плагіату та авторського права.

«Відчуття загальнонаукової кризи, вичерпання «старої» та переходу до «нової» доби з іще неясними особливостями та перспективами було б неправильно пояснювати лише загостренням певних об'єктивних проблем

людського буття. Наукова думка й суспільна практика виробляють раціональні способи їх розв'язання. Атмосферу кризи у кінцевому підсумку живить невпевненість у здатності людини здійснити ці раціональні рецепти. Найглибше підґрунтя кризи корениться у людській суб'єктивності», - так описує цю кризу самореалізації сучасного митця Н.Ю. Кривда в своїй статті «Проблема самореалізації особистості митця в сучасній естетико-філософській думці» [2, с.20], де саме особистісна невпевненість в проявленні власної творчості є причиною неуспішної реалізації митця. Адже творчість, в першу чергу, пов'язана з внутрішніми інтенціями людини, її вмотивованістю, натхненням, які звичайно можна черпати ззовні, але основним джерелом творчої енергії митця є його індивідуальність. Бо саме вона надає світові нові, неповторні артефакти культури.

Отже, з появою масової культури роль та місце митця безсумнівно змінюється, з'являються тенденції до збільшення роботи на замовлення масового споживача, важкі умови конкуренції, ускладнюються особистісні колізії його внутрішнього світу, але разом з тим сучасний світ дає нові можливості реалізації, дозволяє експериментувати і створювати нові форми вираження творчого потенціалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Етика. Естетика: навчальний посібник / за наук. редакцією Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 432 с.
2. Етика, естетика і теорія культури: Міжвідомчий науковий збірник / Київ. Ун-т - Випуск 36 // Творчість і самореалізація особи. – Київ : Либідь, 1992. – 133 с.
3. Основи культурології: Навчальний посібник / За ред. Л.О. Сандюк, та Н.В. Щубелки. – К.:Центр учбової літератури, 2012. – 400 с.
4. Філософський енциклопедичний словник : енциклопедія / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди ; голов. ред. В. І. Шинкарук. - Київ : Абрис, 2002. - 742 с.